

Nr 47

Av herr **Hedqvist m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående fiskerilånefonden.*

Strömmingsfisket är av ålder det dominerande fisket inom Stockholms skärgård. Det har bedrivits i huvudsak som skötfiske dels inomskärs på våren och dels som ett fiske av höstlekande strömming i ytterskärgården. I båda fallen har det kunnat utövas med relativt små båtar.

Sedan fem år tillbaka har höstfisket endast förekommit i mycket ringa utsträckning till följd av att strömmingen av hydrografiska skäl försvunnit från de gamla fångstplatserna. Strömmingsfisket är därför i den utsträckning det bedrivs inomskärs och i ytterskärgården numera i huvudsak begränsat till vårfisket under månaderna april—juni. Någon tendens till ändring av de förhållanden som föranlett denna begränsning i tiden av strömmingens förekomst i skärgården har icke kunnat förmärkas. Enligt sakkunnigas mening torde det nuvarande tillståndet komma att bestå.

Detta förhållande jämte den omständigheten att det under vårfisket uppstår ett betydande överskott på strömming, som regelmässigt får säljas för lägre pris än det konsumtionsströmmingen betingar, har medfört att fisket som försörjningsunderlag för skärgårdens befolkning starkt försämrats. En betydande minskning av de aktiva fiskarnas antal har skett samtidigt som åldersfördelningen bland de ännu yrkesverksamma visar en stark förskjutning mot högre åldersgrupper.

Enligt den officiella statistiken är de kvarvarande fiskarnas inkomst låg antingen den av rena yrkesfiskare erhålles från enbart fiske eller av s. k. binäringsfiskare hämtas från såväl fiske som jordbruk eller andra ganska sparsamt förekommande inkomstkällor. Av försörjningsmöjligheterna i skärgården vid sidan av fisket torde jordbruket av topografiska och andra skäl sannolikt komma att få en alltmer minskad omfattning. Ävenså synes den betydande sommarnöjesexploateringen endast i begränsad utsträckning ge arbetstillfällen av någon betydelse för de åretruntboendes försörjning.

För ett bibehållande av en bofast befolkning i Stockholms skärgård talar ett flertal ur det allmännas synpunkt vägande skäl. Bl. a. må framhållas den betydelse ur militär synpunkt som de infödda skärgårdsbornas känedom om detta säregna område måste innebära. Enligt motionärernas mening synes därför angeläget, att det allmänna i möjligaste mån medverkar

till en förstärkning av försörjningsunderlaget i skärgården, i första hand fisket.

Tänkbara åtgärder synes böra inriktas på att understödja fiskarnas egen fullt tydliga strävan att skapa förutsättningar för ett strömmingsfiske med trål utanför skärgården, som — bortsett från perioder med ishinder — skulle kunna bedrivas året runt. Omfattande undersökningar har gjorts för att i skärgårdens närhet finna bottnar lämpade för trålfiske. Endast ett par stycken huvudsakligen i skärgårdens sydligaste del har emellertid kunnat upptäckas. Det finns därför anledning antaga, att trålfisket från skärgården måste få formen av ett havsfiske i huvudsak bedrivet i vattnen mellan Åland och Gotland.

För ett sådant fiske krävs i första hand betydligt större farkoster än de vanligen förekommande, efter inomskärsfisket avpassade båtarna. Även utrustningen blir en annan och betydligt mera kostnadskrävande. Det må nämnas att av de tre första för trålfiske till havs avpassade båtarna, som i begagnat skick under sista året inköpts till skärgården från västkusten, har den dyraste enligt uppgift kostat 117 000 kr. och den billigaste — som dock var över 40 år gammal — 35 000 kr. En ny båt av erforderlig storlek betingar med full utrustning ett pris av omkring 200 000 kr.

Ett trålfiske till havs skiljer sig även så till vida från det hittills bedrivna fisket att det i högre grad måste vara ett lagarbete. För bemanning av varje fartyg av beskriven typ fordras minst fyra till fem man, vilka väl samtidigt i regel sammansluter sig till den ekonomiska enhet, som står som ägare till båt och övrig utrustning. Samtidigt får förutsättas, att den nya fiskeformen kräver relativt unga utövare med förutsättningar att utstå med havsfisket förknippade strapatser. Denna utveckling mot fisket som ett ökat lagarbete kan komma att medföra strukturella förändringar inom skärgården. Enstaka bosättningar försvinner medan fiskesamhällena med tillräckligt befolkningsunderlag för bildande av fiskelag tillväxer. Mot en sådan omvandling torde icke vara något att erinra. Den påbörjade, här beskrivna rationaliseringsprocessen av skärgårdens fiske är — därest den gives förutsättningar att ytterligare utveckla sig — ägnad att bereda dess utövare en bättre och med närstående yrkesgrupper mera likvärdig inkomst än fisket under nuvarande former och — till förmån för ålderssammansättningen — att i ökad utsträckning kvarhålla unga människor.

För finansiering av de kostnadskrävande inköpen av dessa båtar med utrustning är fiskarna hänvisade till f. n. mycket begränsade lån ur statens fond för fiskerinäringens främjande men i övrigt helt till den privata låne marknaden. Tillgången på fiskerilånemedel är så ringa, att lånen — i den mån de över huvud taget kunnat utgå — även vid den begränsade efterfrågan som hittills gällt för finansiering av inomskärsfiskets mindre kostsamma utrustning endast kunnat få karaktären av bottenlån. Betydande belopp därutöver har av fiskarna mot hög ränta och snäva betalningsvill-

kor måst upplånas på annat sätt. Som exempel kan nämnas, att ägarna till de förutnämnda två dyraste båtarna enligt uppgift har måst täcka sitt lånebehov på 75 000 kr. till var och en av båtarna med banklån mot hög ränta.

Det är uppenbart att den kostnadskrävande omställning till ett ökat havsfiske, som skärgårdens fiske enligt motionärernas mening måste undergå för att ge sina utövare en tillfredsställande försörjning, allvarligt kommer att hindras och i många fall omintetgöras därest icke tillskapas större möjligheter för fiskarna att erhålla lån ur fiskerilånefonden på för denna gällande gynnsamma villkor.

I samband med spørsmålet om ett ökat lånebehov hos fiskarna inom Stockholms län med anledning av den påbörjade rationaliseringsprocessen vill undertecknade även väcka frågan om ett statligt lånegarantisystem i likhet med vad som gäller för jordbruket som komplement till den nuvarande låneformen. Såväl för jordbrukets som för fiskets del gäller det ju stöd till en önskad rationaliseringsprocess. Någon formell åtskillnad mellan det allmännas stöd åt de båda näringsfången synes knappast motiverad.

Frågan om statliga lånegarantier till fisket har tidigare varit föremål för riksdagens behandling men föranledde då av olika skäl icke någon åtgärd. Med hänsyn till den utveckling som skett sedan dess synes därvid anförda skäl mot en ändring emellertid behöva omprövas. Åtminstone synes systemet böra övervägas för de lån på ofta betydande belopp, som fiskelag kommer att behöva för anskaffning av stora båtar med dyrbar utrustning. Dessa fiskelag torde på grund av möjligheterna till i huvudsak åretruntfiske ha förutsättningar att erhålla en tillräckligt jämn inkomst för att kunna betala annuiteterna på ett garantilån.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte

1. medgiva, att tills vidare från och med budgetåret 1958/59 ett belopp av 5 000 000 kr. må av Kungl. Maj:t årligen disponeras för lån från fiskerilånefonden,

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till införande av statliga garantilån att utgå till fiskets utövare för täckande av lånebehov, som ej kan tillgodoses med lån ur fiskerilånefonden.

Stockholm den 20 januari 1958

<i>Sven Hedqvist</i>	<i>Hj. Åhman</i>	<i>P. A. Sköldin</i>
<i>Augustinus Keijer</i>	<i>Anna Lisa Lewén-Eliasson</i>	<i>Carl-Erik Johansson</i>
		i Södertälje
<i>Margit Vinge</i>	<i>Lennart Stiernstedt</i>	<i>Ulla Lidman-Frostenson</i>